Transportministeriet
Email: trm@trm.dk og arp@trm.dk

Journalnummer: 2025-248.

9. oktober 2026

Høring over udkast til bekendtgørelse om gravearbejder i offentlige vejarealer og private fællesveje på landet samt i byer og bymæssige områder

Teleindustrien (TI), Dansk Erhverv (DE) og IT-Branchen (ITB) takker for muligheden for at afgive høringssvar til Transportministeriets udkast til ny gravebekendtgørelse.

Det bemærkes, at det udsendte udkast til ny gravebekendtgørelse ikke substansmæssigt afviger væsentligt fra den tidligere høring forud for udskrivelsen af folketingsvalget den 26. februar 2026.

Vi takker for igen at få lejligheden til at uddybe og eksemplificere vores synspunkter i håb om, at ministeriet vil ændre bekendtgørelsen på nogle for telebranchen væsentlige punkter.

Undtagelser til offentliggørelse af påtænkte gravearbejder og koordinering (§ 2)
I udkastet til gravebekendtgørelse er udgangspunktet, at alle gravearbejder er omfattet af bestemmelsen i artikel 6 i forordningen om gigabitinfrastruktur om, at oplysninger om planlagte anlægsarbejder stilles til rådighed via et centralt informationssted, så snart oplysningerne er tilgængelige for netoperatøren for dennes planlagte anlægsarbejder i de følgende seks måneder, og under alle omstændigheder, og når der kræves tilladelse, senest to måneder før den første ansøgning om tilladelse indgives til de kompetente myndigheder.

TI, DE og ITB finder, at en generel regel om, at alle gravearbejder skal offentliggøres mindst 2 måneder før, der kan indsendes en ansøgning om en gravetilladelse, vil medføre en helt unødvendig og ubegrundet barriere i et ellers generelt velfungerende dansk system for udstedelse af gravetilladelser.

En gravetilladelse kan i dag typisk udstedes inden for få arbejdsdage og uden en egentlig materiel sagsbehandling, og det er kun undtagelsesvist, at det tager længere tid at opnå en tilladelse, fx ved sagsophobning, sygdom eller andre situationer med manglende bemanding hos vejmyndigheden. Det synes derfor ikke proportionalt, at mindre og ukomplicerede gravearbejder skal være omfattet af en stand-still-periode på 2 måneder, når der hverken er et reelt potentiale for samgravning, og når krav om offentliggørelse i mindst 2 måneder i øvrigt ikke synes at tjene nogle saglige hensyn.

Der vil således være en række mindre gravearbejder, hvor det vil være meget uhensigtsmæssigt, at de ikke kan iværksættes hurtigst muligt, og hvor en obligatorisk 2 måneders stand-still-periode i praksis vil medføre betydelige gener for både fiberkunderne og ledningsejerne.

Imidlertid indeholder forordningen i artikel 5, stk. 5, en mulighed for, at medlemsstaterne kan undtage anlægsarbejder af begrænset omfang fra koordineringsforpligtelsen, og der er i artikel 6, stk. 2 en tilsvarende mulighed for at undtage anlægsarbejder af begrænset omfang fra pligten til annoncering og offentliggørelse.

Det er TI, DE og ITB's opfattelse, at det vil være nødvendigt, at undtagelserne i bekendtgørelses § 2 udvides til at omfatte gravearbejdet af begrænset omfang. Som minimum bør undtagelsen for offentliggørelse af påtænkte gravearbejder og pligten til koordinering omfatte følgende arbejder:

1. Vedligeholdelses- og reparationsarbejder
2. Begrænsede tekniske opgraderinger
3. Mindre anlægsarbejder
4. Etablering af kundestik

Vedrørende **punkt 1**. Ved vedligeholdelses- og reparationsarbejder foreslås det, at disse omfatter en bredere kategori af arbejder end de arbejder, som er omfattet af undtagelsen i § 6 om "uopsættelige reparationsarbejder". Det foreslås således, at undtagelse for offentliggørelse og koordinering udvides til også at omfatte vedligeholdelses- og reparationsarbejder, som ikke nødvendigvis er akutte eller uopsættelige, men alligevel er af så begrænset et omfang, at det er åbenlyst, at der ikke er et potentiale for samgravning eller koordinering, og hvorfor det derfor ikke er proportionalt, at disse arbejder skal afvente en offentliggørelse (stand still-periode) på 2 måneder. Denne type arbejder kan fx omfatte tilfælde, hvor der skal blæses nye kabler i eksisterende føringsrør, og hvor der opstår behov for opgravninger undervejs, fordi der konstateres en fysisk begrænsning i føringsrøret som fx skidt i rørene eller trykskader fra andet gravearbejde. Det kan fx også være udbedring af ikke-akutte skader forårsaget af skybrud, oversvømmelser, påkørsler af gadeskabe, graveskader og kabelbrud mv.

Vedrørende **punkt 2**. Ved begrænsede tekniske opgraderinger foreslås det, at dette omfatter mindre gravearbejder i forbindelse med fx opgradering af en fiberforbindelse eller en forstærkning af en elforsyning til en eksisterende fiberinstallation eller antenneposition i en bygning eller i en mast. Dette omfatter således typisk et gravearbejde fra nærmeste gadeskab eller nærmest tilslutningspunkt.

Det uheldige i at indføre en obligatorisk stand-still på 2 måneder illustreres fint af, at Forsyningstilsynet i juli 2024 offentliggjorte analysen Elnetvirksomhedernes tilslutningstider 2017-2022. Forsyningstilsynet bemærker i analysen, at "*Tilslutning af forbrugere og producenter til elnettet er en kerneydelse, som alle elnetvirksomheder leverer til deres kunder. Tiden, det tager fra, at en kunde anmoder om tilslutning, indtil kundens nye installation bliver sat i drift, har betydning i forhold til bl.a. effektiv forsyning. Hurtigere tilslutning understøtter en effektiv grøn omstilling ved såvel elektrificering som tilslutning af nye anlæg til vind- og solenergi.*" Forsyningstilsynets analyse viser en stigning i den gennemsnitlige tilslutningstid fra 20 dage i 2017 til 43 dage i 2022, og hvor medianen for tilslutningstiden er steget fra 6 dage i 2017 til 12 dage i 2022. Gennemsnittet påvirkes betydeligt af få tilslutningssager med lang tilslutningstid.

Et krav om en obligatorisk 2 måneders stand-still for de typer tilslutninger til elnettet, som kræver gravearbejder, synes derfor at gå stik imod målsætningerne på elområdet, da standstill alt andet lige vil medføre en betragtelig forlængelse af tilslutningstiderne for denne type arbejder.

Vedrørende **punkt 3**. Ved mindre gravearbejder foreslås det, at undtagelsen for offentliggørelse og koordinering, omfatter følgende typer arbejder:

1) Gravearbejder i fortov eller cykelsti, som maksimalt har en længde på 100 meter
2) Gravearbejder på veje inden for byzonen, som maksimalt har en længde på 100 meter
3) Gravearbejder på veje uden for byzonen, som har maksimalt en længde på 500 meter
4) Prøvegravninger, frigravninger, gravefrie arbejder (jordfortrængning og styret underboring), opsætning eller udskiftning af gadeskabe og blæsning af fiber

Vedrørende **punkt 4**. Ved etablering af kundestik foreslås det, at dette omfatter etablering af stikledninger fra nærmeste eksisterende forsynings- eller gadeskab eller fra nærmeste afgrening af eksisterende ledning eller trækrør, og under alle omstændigheder omfatter arbejder, hvor der ikke graves længere end 10 meter og bredere end 2 meter.

Formålet med pligten i forordningen med gigabitinfrastruktur (artikel 6) til at annoncere og offentliggøre påtænkte gravearbejder for de følgende 6 måneder, og under alle omstændigheder, og når der kræves tilladelse, senest 2 måneder før den første ansøgning om tilladelse indgives til de kompetente myndigheder, er at fremme koordinering af graveprojekter og samgravning mellem ledningsejerne.

Annonceringsforpligtelsen er således tæt knyttet til koordineringsforpligtelsen, idet forudsætningen for at kunne koordinere gravearbejder (samgravning) er kendskab til de planlagte arbejder forud for, at de iværksættes. Omvendt, hvis der ikke er et reelt potentiale for koordinering og samgravning, er der heller ikke noget sagligt grundlag for at stille krav om annoncering 2 måneder før, der indgives ansøgning om grave- og/eller rådighedstilladelse.

Det er vores vurdering, at der ikke er et reelt potentiale for koordinering og samgravning for de typer af arbejder, som er nævnt under punkterne 1 – 4.

Der ses således ikke at være en saglig grund til at forsinke og komplicere helt simple og små gravearbejde. Erfaringsmæssigt er potentialet for samgravning efter koordinering af gravearbejder på kortere strækninger meget begrænset. Samgravning sker typisk kun på længere gravestrækninger eller i større projektområder, hvor gravearbejdet, levering af udstyr og materiale samt håndtering af eget udstyr kan aftales og planlægges i god tid, inden arbejdet udføres. Ved kortere gravearbejder vil gevinsterne ved samgravning typisk ikke kunne opveje ulemperne.

Det er således vigtigt, at den potentielle samfundsmæssige gevinst ved samgravning, som primært består i deling af graveomkostningerne mellem parterne og minimering af generne for den kørende og gående trafik samt naboer, afvejes i forhold til de komplikationer og administrative omkostninger, der kan være forbundet med en annonceringsforpligtelse senest 2 måneder, før gravetilladelse indgives. Kravet om annoncering 2 måneder forud for, at gravetilladelse indgives, vil i mange situationer skabe forsinkelser og komplicerer et ellers simpelt gravearbejde.

Uden en passende dansk undtagelse for annonceringspligten for disse meget begrænsede gravearbejder, vil det betyde, at der etableres en helt unødvendig administrativ ventetid (standstill) på yderligere 2 måneder for at få en fiberforbindelse, således at det kan tage 3 – 4 måneder at blive koblet på nettet. Kravet vil også gælde for erhvervskunder, og det kan betyde, at der påføres erhvervslivet i Danmark et unødvendigt økonomisk tab, fordi etablering af nye opkoblinger til fibernettet forsinkes.

Det bemærkes, at en undtagelse for den obligatoriske annonceringspligt, hverken fritager graveaktøren fra at søge LER-oplysninger, inden gravearbejdet iværksættes, eller udelukker, at graveaktøren eller ledningsejeren annoncerer eller opretter en samgravningsannonce i LER med henblik på at kunne koordinere eller samgrave med andre ledningsejere.

Uopsættelige reparationsarbejder (§ 6)

Med bestemmelsen i § 6 fastlægges det, hvad der forstås ved "uopsættelige reparationsarbejder", idet dette er arbejder, der beror på et nedbrud af en ledning samt akutte arbejder på vej og vejudstyr.

TI, DE og ITB skal bemærke, at teleinfrastrukturen er en del af den samfundskritiske infrastruktur, som det danske samfund med sin høje grad af digitalisering i stigende grad er afhængig af, og hvor nedbrud, kabelbrud eller forstyrrelser af de digitale net og tjenester kan have store samfundsøkonomiske, sundhedsmæssige og miljømæssige konsekvenser, særligt i de tilfælde, hvor der ikke er etableret redundante netforbindelser.

TI, DE og ITB bemærker, at Transportministeriet har valgt en definition af uopsættelige reparationsarbejder i bekendtgørelsens § 6, som er bredere end den, som er anvendt i Standardvilkårene for ledningsgrave. Det hilser vi meget velkomment.

Af punkt 6.2 i standardvilkårene fremgår det, at "*ved uopsættelige reparationsarbejder forstås ethvert reparationsarbejde, når reparationsarbejdet skal afhjælpe en pludselig opstået skade, der: 1) vil blive værre, hvis reparationsarbejdet skal afvente, at der indhentes en gravetilladelse, eller 2) kan forårsage risiko for manglende tilgængelighed til samfundskritiske tjenester, betydelige samfundsøkonomiske og produktionsmæssige tab, betydelige ressourcespild, fare for menneskeliv eller gøre miljøproblemer unødigt værre, hvis skaden ikke straks udbedres.*"

TI, DE og ITB skal derfor opfordre til at Standardvilkårene revideres, således at der skabes overensstemmelse mellem bekendtgørelsen og standardvilkårene.

Anmeldelsesordning (§ 7)

Transportministeriet har i udkastet til ny gravebekendtgørelse indført en undtagelse for gravetilladelse (og dermed også for annoncerings- og koordineringsforpligtelse) for de typer gravearbejder, som hver enkelt kommune selv måtte vælge at lade være omfattet af en anmeldelsesordning, som angivet i § 6.

TI, DE og ITB finder det særdeles uhensigtsmæssigt, at der dermed åbnes for, at der potentielt kan være 98 forskellige tilladelses- og anmeldelsesordninger, som løbende vil blive tilpasset og ændret efterhånden, som kommunerne høster erfaringerne med de nye regler.

TI, DE og ITB opfordrer Transportministeriet til at indføre en ensartet og obligatorisk anmeldelsesordning for mindre gravearbejder. Det er vores klare opfattelse, at det i praksis ikke er i behandlingen af selve ansøgningen om gravetilladelse til mindre gravearbejder, at kommunerne sikrer, at udførelsen af gravearbejdet og retablering sker korrekt og i overensstemmelse med tilladelsen. Det er vores indtryk, at vilkår og betingelser er standardiserede, og at der specielt for mindre gravearbejder ikke er en egentlig materiel behandling af den konkrete ansøgning, men at disse udstedes helt rutinemæssigt.

Vi anerkender, at kommunerne har en åbenlys interesse i at kende til planlagte gravearbejder, før de iværksættes, samt har en interesse i at sikre, at der ikke er konflikt mellem det planlagte gravearbejde og anden råden over det pågældende vejareal. Imidlertid er det vores opfattelse, at der vil være basis for en anmeldelsesordning for mindre gravearbejder, hvor gravearbejdet skal anmeldes fx en eller to uger, inden arbejdet iværksættes, og hvor graveaktøren ikke behøver at afvente en egentlig tilladelse, men kan påbegynde arbejdet medmindre, at vejmyndigheden har tilkendegivet andet.

TI, DE og ITB foreslår på den baggrund, at en sådan obligatorisk anmeldelsesordning for mindre gravearbejder kunne etableres som en minimumsordning, som i udgangspunktet kunne omfatte gravearbejder i fortov eller cykelsti, der er afsluttet senest én arbejdsdag efter gravearbejdets påbegyndelse, og som maksimalt har en længde på 10 meter, bredde på 2 meter og dybde på 1,5 meter.

En anmeldelsesordning for mindre gravearbejder vil kunne medføre en effektivisering af processerne i kommunerne og spare ressourcer hos kommuner, graveaktører og ledningsejerne.

TI, DE og ITB foreslår således, at bekendtgørelsens § 7 kunne affattes således:

> ***§ 7.*** *Vejmyndigheden indfører en anmeldelsesordning for mindre og kortere varende gravearbejder i offentlige veje og private fællesveje i bymæssige områder. Vejmyndigheden kan fastsætte nærmere vilkår for anmeldelsesordningen.*
> *Stk. 2. De nærmere vilkår og begrænsninger for anmeldelsesordningen skal fremgå af vejmyndighedens hjemmeside.*
> *Stk. 3. Anmoder vedligeholdelsesforpligtede grundejere, der ved en fordeling efter privatvejslovens § 49 er eller vil kunne blive pålagt at afholde mindst 2/3 af de samlede*

udgifter til vejens vedligeholdelse, om det, skal vejmyndigheden fjerne den pågældende private fællesvej fra listen over det vejnet, der er omfattet af stk. 1 og 2.
Stk. 4. Anmeldelsesordningen efter stk. 1 medfører, at en graveaktør kan udføre mindre og kortere varende gravearbejder uden en forudgående tilladelse under forudsætning af, at der er sendt en anmeldelse til vejmyndigheden senest fem hverdage inden gravearbejdets starttidspunkt og under forudsætning af, at der er indhentet ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret.
Stk. 5. Ved mindre, kortere varende gravearbejder forstås som minimum enkeltstående arbejder i fortov, sti eller cykelsti på ledninger, der er afsluttet senest 48 timer efter arbejdets påbegyndelse. Udgravningen må ikke være længere end 10 meter og bredere end 2 meter samt have et randareal på 1 meter for hver ende og 1 meter langs den ene side af udgravningen. Udgravningen må ikke være dybere end 1 meter. Gravearbejderne skal gennemføres med mindst mulig påvirkning af trafikafviklingen.
Stk. 6. Vejmyndigheden kan udvide anmeldelsesordningen til at omfatte andre mindre og kortere varende gravearbejder, som kan udføres på offentlige veje, offentlige stier, private fællesveje og private fællesstier i byer og bymæssige områder, jf. privatvejslovens § 3, hvor den højst tilladte hastighed er 50 km/t.

Når en kunde skal tilsluttes et eksisterende nedgravet fibernet, skal der typisk alene graves ud til en stikledning fra kablet i fortov/cykelsti og ind til den enkelte ejendom. Dette arbejde kan typisk udføres på én enkelt arbejdsdag. Når den enkelte kundetilslutning ikke forudsætter gravetilladelse, vil arbejdet kunne tilrettelægges mere effektivt, til den aftalte dag og uden risiko for ombookinger, hvilket kommer den enkelte kunde til gode i form af en hurtigere tilslutning.

Disse mindre og kortere varende gravearbejder i fortov og cykelsti vil med de ovenfor foreslåede ændringer kunne udføres uden større gene og påvirkning af trafikafviklingen. Det foreslås derfor, at der i stk. 5 tilføjes, at gravearbejdet samt afspærring og afgrænsning af arbejdsområdet skal gennemføres med mindst mulig påvirkning af trafikafviklingen, herunder for at minimere generne for erhvervstrafikken.

I de tilfælde, hvor der skal blæses nye kabler i eksisterende føringsrør fx ved opgradering af nettet, etablering af nye forsyningskabler eller lange erhvervstilslutninger, er der ofte behov for opgravninger undervejs, typisk pga. en fysisk begrænsning af blæselængden, skidt i rørene eller trykskader fra andet gravearbejde. Med den nuværende gravebekendtgørelse vil dette forudsætte en ny ansøgning om gravetilladelse, da det ikke er omfattet den eksisterende gravetilladelse eller af bestemmelsen om "uopsættelige reparationsarbejder".

Vejmyndigheden er typisk interesseret i, at gravetilladelser udstedes med en så præcis og snæver graveperiode som muligt for derved bedre at kunne sikre, at der ikke opstår konflikter mellem andre gravearbejder og anden råden over vejarealet. Imidlertid kan der opstå behov for ombookinger som følge af ønsker fra kunderne, ændring i leverancer eller forhold i jorden mv. Der er således erfaringsmæssigt en stor andel af gravetilladelserne, hvor der er behov for at søge om en forlængelse af tilladelsens graveperiode. En mere fleksibel ordning med en anmeldelsesordning vil kunne gennemføres, uden at det medfører unødige gener for trafikken eller naboerne, og den vil kunne spare teleselskaberne for unødig administration, mindske udgifterne og mindske forsinkelserne ved kundetilslutninger. Vi har svært ved at se, at mindre gravearbejder ikke skal kunne udføres tilladelsesfrit inden for de rammer og vilkår, som vejmyndigheden forudgående måtte have fastlagt og offentliggjort.

TI, DE og ITB finder, at der i overensstemmelse med forordningen om gigabitinfrastruktur bør sigtes efter at opnå reelle byrdelettelser og reelt at lette og stimulere udrulningen af telenet med meget høj kapacitet, og således at sådanne net kan udrulles hurtigere og med lavere omkostninger. Dette mål er også afspejlet i den telepolitiske aftale 2025. hvor det fremgår om den danske implementering af forordningen om gigabitinfrastruktur under pejlemærke 2.3, at:

"Øget forenkling og fjernelse af tilladelseskrav, således at etableringen af mobil- og bredbåndsnet afbureaukratiseres og telebranchens byrder mindskes. Digitaliseringsministeriet afsøger mulighederne for øget tilladelsesfrihed og enklere procedurer i

samarbejde med bl.a. Transportministeriet, By-, Land- og Kirkeministeriet, Social- og Boligministeriet."

TI, DE og ITB står naturligvis til rådighed for yderligere dialog og eventuelle spørgsmål.

Med venlig hilsen

Jakob Willer	Poul Noer	Troels Johansen
Direktør	Fagchef for digital infrastruktur	Chefkonsulent
Teleindustrien	Dansk Erhverv	IT-Branchen